

Η πραγματοποίηση της τελευταίας επιθυμίας του παππού

Πολιτισμός / Λογοτεχνία - Φιλολογία

Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2cnQLK9>]

Η τελευταία επιθυμία υλοποιείται. Ο ετοιμοθάνατος παππούς ζητά να δει τον συνονόματο εγγονό του. Η επιθυμία του αυτή πραγματοποιείται μετά τη συναίνεση του σκληρού αφεντικού τού εγγονού του και του επικίνδυνου βραδινού ταξιδιού επιστροφής που γίνεται από την Πόλη στη Βιζύη[515]. Η πραγμάτωση αυτής της τελευταίας επιθυμίας «επιτρέπει» στον παππού να «κοιμηθεί» ήσυχα την επομένη και με μία υπερκόσμιο αίγλη, έν είδει μειδιάματος βαθμηδόν άποσβεννυμένου έπαιζε μέ τά χαρακτηριστικά τού προσώπου του[516]. Ο θάνατος δεν είναι απαραίτητως κάτι το επώδυνο, ήλθεν Χριστός, καί υπέρ ζωής τού κόσμου άπέθανεν, ούκέτι θάνατος καλεΐται ό θάνατος, αλλά ύπνος καί κοίμησις[517].

Η εξομολόγηση γίνεται και είναι μάλλον (;) ανεστραμμένη. Ο υπερήλικας παππούς εξομολογείται εκ βαθέων στον νεαρότατο εγγονό του με τον οποίο συνδέεται στενά συναισθηματικά. Του αποκαλύπτει όλη του τη ζωή· την παιδική του ηλικία

την οποία την ζει ως κορίτσι, για να αποφύγει το παιδομάζωμα[518], τον γάμο του με τη Χρυσή στην ηλικία των δέκα ετών[519], και του απαριθμεί κατόπιν όλες τις ματαιωμένες απόπειρές του για ταξίδι, στο πανηγύρι της Παναγιάς της Σαρακηνού, στο Ραιδεστό, στη Συληβριά, στη Μήδεια, στον Άγιο Τάφο[520]. Του εκμυστηρεύεται, τέλος, το μόνο ταξίδι που επιχείρησε να κάνει -λίγο πριν παντρευτεί- δεν το ολοκλήρωσε, να φτάσει δηλαδή μέχρι τον κοντινό λόφο του χωριού του[521]. Η *ab imo pectore* εξομολόγηση αυτή ανατρέπει την εικόνα που έχει ο εγγονός του γι' αυτόν, ότι δηλαδή ο παππούς μου (του) ήτο πολύπειρος,

H

εμπιστοσύνη αναπτύσσεται. Ο εγγονός εμπιστεύεται τον παππού του, είναι πεπεισμένος ότι όσα του αφηγείται είναι αληθινά. Παραμένει όμως ακόμα ένα παιδί που δεν διαθέτει πνευματική ωριμότητα και κρίση, σύμφωνα, μάλιστα, με τον Ελβετό φιλόσοφο και ψυχολόγο Piaget (1896-1980 μ. Χ.) τα παιδιά αυτής της ηλικίας επεξεργάζονται τις μεταφορές όπως και τις κυριολεξίες[523]. Ανάλογη εμπιστοσύνη δείχνει και ο παππούς στην δική του γιαγιά από την οποία έχει ακούσει τις ιστορίες τις οποίες αναδιηγείται στον εγγονό του. Η εμπιστοσύνη είναι θεμέλιο των διαπροσωπικών σχέσεων. Η σχέση παππού-Γεώργη και εγγονού-Γεωργάκη παραμένει άρρηκτη και μετά τις ανατρεπτικές αποκαλύψεις του πρώτου. Η εργασία νοηματοδοτεί. Ο Γεωργάκης στρατεύεται στη ραπτική τέχνη, για να ράψει τα φορέματα της βασιλοπούλας, να κερδίσει την αγάπη της και στη

συνέχεια το θρόνο του πατέρα της. Θέλει, δηλαδή, να διακριθεί και να καταξιωθεί κοινωνικά. Επίσης, η μητέρα του τού επισημαίνει ότι ή τέχνη είναι χρυσοῦν βραχιόλιον, τό ὁποῖον ὤφειλον νά κατακτήσω ἀντί πάσης θυσίας· και του απαντά ὅτι ή πέτρα πού κυλά δέν κάμνει διά θεμέλιον, ὅταν της διαμαρτύρεται για τις σκληρές συνθήκες εργασίας και διαβίωσής του[524]. Τελικά, οι δύο τέχνες, ραπτική και συγγραφική, που θα άνοιγαν τον δρόμο για κοινωνική ανάδειξη και καθιέρωση στον Γεωργάκη και στον Γεώργιο (Βιζυηνό) ήταν επενδυμένες με προσδοκίες που ξεπερνούσαν κατά πολύ την πραγματικότητα της εποχής[525].

(συνεχίζεται)

[515] Γ.Μ. Βιζυηνός, ὄπ. παρ., σσ.176-184.

[516] Γ.Μ. Βιζυηνός, ὄπ. παρ., σ.201.

[517] Ιωάννης Χρυσόστομος, «Εἰς τό ὄνομα τοῦ κοιμητηρίου», Ρ.Γ. 49, 394.

[518] Αναχρονισμός, ο θεσμός του παιδομαζώματος (devsirme), ο «φόρος αίματος», είχε καταργηθεί. Το τελευταίο επίσημα καταγεγραμμένο παιδομάζωμα είναι αυτό της Νάουσας του 1705.

[519] Γ.Μ. Βιζυηνός, ὄπ. παρ., σ.195.

[520] Γ.Μ. Βιζυηνός, Νεοελληνικά Διηγήματα, ὄπ. παρ., σσ.191-193.

[521] Γ.Μ. Βιζυηνός, ὄπ. παρ., σσ.195-196.

[522] Γ.Μ. Βιζυηνός, ὄπ. παρ., σ.190.

[523] Μ. Ιατρού, «Γ. Μ. Βιζυηνού "Το μόνον της ζωής του ταξίδιον": Δρόμοι των κειμένων και μεταφορές του θανάτου», ὄπ. παρ., σ.75. πρβλ., Α. Δανασσής-Αφεντάκης, «Η άποψη του J.Piaget» στο Η εξέλιξη της παιδαγωγικής και διδακτικής σκέψης (17ος-20ός αι.) (Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Γκέλμπεσης, 2000)σσ.150-173.

[524] Γ.Μ. Βιζυηνός, ὄπ. παρ., σ.175.

[525] Μ. Χρυσανθόπουλος, «Μεταξύ φαντασίας και μνήμης: Η διαδικασία της γραφής στο διήγημα "Το μόνον της ζωής του ταξίδιον"» ὄπ. παρ., σ.113.

<http://bitly.com/2cVoNSt>